

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gemitus Compeditorum; Sive Tentationes, Quae Frequentius Adoriuntur Religiosos, Et A Perfectione Impediunt

Kessler, Nicolaus

Coloniae, 1677

XIV Gemitus. Ingemiscit, quòd scrupulis agitetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46734)

7. Cogitabo, si tanta mihi confusio foret coram hominibus, si paterent iisdem dolosæ meæ cogitationes, fraudulentæ insidiæ, item si veritatem in isto mundo & propalationem tantoperè subterfugio, simulans & affirmans me amicūm & sincerum confratrem, quæ in illa die confusio operiet faciem meam, ubi & universis & vel maximè fratribus meis, quibuscum tam iniquè ago, patebunt? an cum iis fortè conregnare sperabo? dolosus cum candido, duplex cum simpliciter gradiente, hostis cum amico, versipellis cum sincero, curvus cum recto, iniquus cum justo, mendax cum veraci, invidus cum probro, malus cum bono? æquè sanè parum, quàm dæmon cum Deo.

G E M I T U S XIV.

Ingemiscit, quod scrupulis agitetur.

NE irasaris Domine, si effudero cor meum sicut aquam ante conspectum tuum: coarctor enim nimis, & tenent me angustia, nec est, qui consoletur me,
L & tu

& tu quoque elongâsti auxilium tuum à me. Ad te Domine cùm tribularer, clamavi & exaudisti me, amodò verò quo loco sum apud te, ignoro, en premor! en opprimor! omnique solatio humano destituor, & vix semens levare potest ad te, præ cordis inquietudine, continuò pulsantibus & irruentibus scrupulis & dubiis, En piallo; sed quantò diutiùs, eò stringor vehementiùs. En ! oro, sed quò crebriùs, tantò fero duriùs, factus sum insuper in derisum cæteris, Anne ergò repellis me à mandatis tuis? durum est, quod tolero, sed mihi sufficiat amodò tibi revelasse causam animæ meæ. Et quid revelabo, qui priùs omnia nosti.

Ah! quoties victas animus gerit histrio partes.

Et pugnant animo, fronsq; colorq; suo.
Dum patior, & tamen dissimulo, dum intus crucior, & extrà tamen lætor, cùm lacrymor, cùm doleo, rideo, scio, quid agam, ut dissolvatur pectoris nodus & cerebri constrictio, quæ talia progenerant,
dilata-

dilatabo cor meum, dissolvam animum
in risus & jocos, quia video, quod, dum
lingua solvitur, utique & cordis nodus.

Et quid dixi Domine? si isthæc tua est
voluntas, & tibi in his complaces, cur, si
id facio, recedit à me? si placet tibi lingua
garrula, vaga & dissoluta, (uti tamen mi-
nimè credam) quare nova succedit ari-
ditas, in amore tepiditas, & in devotio-
ne amaritudo? non capio Domine mo-
dum, quo agis mecum, vocasti me ad te,
nec renui portare jugum, sed cur id tam
ponderosum efficitur? Sed inquires meâ id
culpâ accidisse, ideoque luam, sed quous-
que, O JESU dilecte votorum meorum!
quæso ne projicias me à facie tua, magnus
est, fateor, & cunctis medicorum mediis
incurabilior morbus; sed major tu &
morbo & remediis, tibi nullus morbus
incurabilis, nullus languor insanabilis, sa-
na me Domine, & sanabor (si tamen tu
vis) quia conturbata sunt ossa mea, & a-
nima mea turbata est valde; sed scio, quia
Pater meus es, & cui unquam filiorū malè

voluisti? an mihi soli mutaberis in crudelē? Absit à me, ut hoc credam de te, loquere ergò, quia audit servus tuus Domine.

Respondet Christus

Afflicto & angustiato præ scrupulis,

Fiduciam habe, fili, in me ex toto corde tuo, in omni afflictione tua, & ut fœlix sit hujus angustię successus, spes omnis tibi collocanda est in me, hoc solùm requiro à te, ut facias, quod debes & quod potes; debes ergò imprimis humilis esse in oculis tuis, & abjectus simpliciterq; obediens, de cætero securus esto, non tibi nocet tentatio, quantum vis duret diutiùs, & vix ulla spes supersit liberationis. Novit Deus ponere finem, ubi ei placuerit, & tibi conduxerit, novit Deus, estò tibi aliter videatur eliquare bonum ex omni malo, quidni ex hac ærumna tua? Verumtamen habeo adversum te pauca, eò quod non facias, quod potes, voluntatem enim Dei intelligis, & non facis, quia Superioribus

bus non credis, nec te eorum iudicio & conciliis submittis.

Hæc est causa, quod morbus crescat indies, & fiat irremediabilis. Tu tuo iudicio stas, quod neutiquam faciendum, quare observa consilium patris, & crede firmiter simplici obedientiâ, hanc curari leprâ, quid verò obmurmuras superbè de inscitiâ, & inexperientia Confessarii & Directoris? quid tuam doctrinam illius præfers? an tu inquieturos turbulentos animi tui motus aliter speras? nequaquam; deciperis, dum nimium confidis in te, parumque de Deo consideras, qui tibi hunc modò submitit Confessariû, qui per hunc te vult dirigere in via tribulationis, hoc, inquam ductore, hoc duce transibis, & pertransibis hoc mare magnum, indue ergò pueri animum, teque ipsius permitte regi consilio, & securus eris, qui licet non eâ polleat doctrinâ, quam tu requiris in eo, sanioris tamen est iudicii, quàm tu, cuius proinde monita observa. De reliquo mihi de te disponendum relinque, qui non exigo impossibilia.

Observatio ad prædicta.

Immittitur hæc tentatio frequenter à
 Deo ad castigandam ignaviam nostram,
 & stimulandum ad virtutē, & certè scrupulosis foret utilius, si ad solidam virtutem & fundamentum humilitatis tenderent, consecuturi à Domino facilius liberationem, quoniam ordinariè non deest illis scientia necessaria ad perfectionem; sed vult piger, & non non vult, amorem proprium prævalere sinunt amori, & inspirationibus divinis; falsum est quidquid dicant illi, & obtendant, se Dei causâ torqueri, & tot tantaque instituere examina, non sic, non sic; sed potiùs amoris proprii, licet aliàs, non tam mali causâ id agatur, id est, timore inferni, quem utique moderaretur amor divinus, si is primas teneret in corde; qui utique talem violentiam non exigit ab homine, suavis est enim spiritus ejus. Nec est, quod objiciant, sanctissimos viros eâdem tribulatione vexatos, idque ad insaniam propemodum,

audiant

audiant velim, qui id obtendunt, aliam
ibi rationem fuisse, & vel ut probarentur
fortius, & ascenderent in via Dei altius, vel
ad puniendam aliquam jactantiam, glo-
riolam, aut præsumptionem (quibus tu,
mi frater plenus es) immissam ut patet
in S. Catharina Ferrariensi. Illis inquam,
ideo à Domino immissum est hoc malum,
qui etiam semper exindè emerferunt hu-
miliores, & perfectiores, quod utinam te-
cum fieret.

Nec mihi objiciant hujusmodi, San-
ctos, & hos inter sanctum Ignatium Lo-
jolam, tanquam qui sese ex alto præ nimia
cordis angustia præcipitem dare voluisset,
in vita Cap. vi. Nam ego repono, tunc
nondum tam sanctum fuisse, & absolutè
perfectum, qui tamen exindè protinus
evasit sanctior, nec unquam suggestionem
istam ut bonam & à spiritu bono perfe-
ctam propugnavit, ut modò faciunt plu-
rimi; quidnam verò post isthæc fecerit,
qualiterque ab hac scrupulorum voragine
erutus, & animo saniora, sanctioraque

sanctissimæ vitæ instituta sit amplexus, considerent & ipsi, imitenturque, videlicet humili iudicii sui submissione, sic primò quietem invenit, & postea sanctitatem. Vade & tu fac similiter.

Sunt & alii, quibus vel prædominatur malæ complexionis intemperies, hypochondriacus affectus & tristes ideæ, & exinde scrupuli, quibus uti intimè compatior, ita unice adhortor, ut juxtà Regulas sibi à Superiore præfixas ambulent in simplicitate cordis sui, non alta sapientes, sed humiliter omnibus consentientes; tantò frequentiori, quantò minùs longiori valent intendere orationi, sese exercent. Faciet ita Deus cum tentatione proventum, ut possint sustinere, longis etenim meditationibus cum nequeant intendere, obfistente malo hoc, consultum foret crebrò de die actus externos quosdam internis conjungere; idq; sine ullo pectoris gravamine poterunt, & sanè utilissimū exercitium erit pluribus, etiam diversis vicibus provovendo in genua, osculando terram,

ram, vel pedes Beatissimæ Virginis, petere stillicidium gratiæ, offerre deinde quidquid manuale operantur in laudem Dei, satisfactionem peccatorum & impetrationem luminis cœlestis; obscuratur namque ex hoc morbo cerebrum, & animæ potentia tam validè, ut facilè appareat grave peccatum, quod reverà veniale vix solum est, aut etiam nullum, imò nititur contra rationem, & eandem clarè dignoscentem evertit, quod licet in omnibus scrupulosis locum habeat, in his tamen tantò magis, quantò & caput exagitat, pectusque stringit tam fortiter, ut somnum adimat, aliaque graviora nonnunquam mala corporis & animi inducat. Sed dat iis vexatio hæc intellectum, & uti plurimum tentationum & miseriarum est origo & auctrix, ita erudit mirabiliter, compassionem erga alios inducit, tentationes ignoscere facit, & quod fortè aliis intra longum tempus ex pluribus libris non hausisset sine hoc medio, hoc tales intra breve spatium assequuntur; sed ut monui, ita adhuc moneo

humilitatem tales sectentur & obedientiam, ac juxta scientiam & lumen, quod ex hoc acquirunt, operari debebunt, secus non in bonum, sed in malum vertetur; judicia temeraria declinent recurrentes semper in se, & ad interiorem hominem reformandum, & cum Deo uniendum.

Verum sunt & alii scrupulosi; tepidi, & incurii, qui continuo quidem agitantur scrupulis, ne hic vel illic peccent, aut peccarint mortaliter, mortaliter dico, quia exiguo studio feruntur ad perfectionem, venialia parum curant, contenti, si non lethaliter peccent, his cum faxie Deus, ne sit anima mea, *utinam calidus esses aut frigidus, sed, quoniam tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*, aiebat Dominus in *Apocal.*

Cum namque Deus quasi calcarea adhibeat, ut dum hanc tribulationem imittit, currere incipiant viam perfectiorem, ipsi secus agant, nescio quid dicendum de illis. Ah fratres! emamus nobis aurum ignitum charitatis & fervoris, quia
tem-

tempus breve est, longa æternitas, quæ cum non expendimus, inveniunt nos hæc mala, ut mala, quæ nobis imminent, non consideremus.

Scrupulosi, quales quales illi sint, nisi obediant, curari nequeunt, secus ubi simpliciter acquiescunt, & sequuntur ea, quæ illis præscribuntur, inveniunt pacem citò.

Id notandum summoperè, ut generaliter eis regulæ præscribantur, & non facile audiantur eorum rationes & argumenta contraria. Ratio ea est, quia cum ipsi inhæreant nimis fortiter, & intense, negotium facessunt viro cæteroquin doctissimo, qui cum aliis negotiis & occupationibus sit distentus, non tam facile in promptu habebit contraria, quibus ea expugnet, quæ affert scrupulosus, quod cum cernit scrupulosus, videlicet in responsis deficere Confessarium, non credit sibi satisfactum, sicque crescit morbus in ipso.

Mirabar fanè non rarò, quod DD. unanimiter scribentes de scrupulosis, eosdem jubeant, ut tutò in omni dubio, sive id

positivum, sive negativum, se credant non peccasse mortaliter, aut peccare; sed mirari modò desino, ubi video, in quantam devenire possint voragine miseriarum, dum hæc non applicant sibi, nec audio defendentem se & propugnantē, in uno solo, in una materia se tantum esse scrupulosum, non admitto istud, quia cancer est & gangræna, serpens, præsertim in tetricis & melancholicis, quibus suadeo unicè, ut juxtà consilium Confessarii præfata usurpent, nec enim faciliùs aut citiùs juvantur, & præservantur à graviori ruina, nisi eo modo, ut quoties non evidenter constat, esse peccatum mortale, non credant tale. Nota evidenter & statim, siquidem ubi prius examinare voluerint, an consenserint, quomodò & qualiter se habuerint &c. involventur, & eò devolventur, ut quod primâ fronte apparuit, ut dubium, modò credatur ut certum, ut consensus, ut lethale peccatum, quod prius aut nullum, aut veniale tantum apparebat. Legatur Gemitus septimus.

Parer-

Parergon

Ad RP. P^d. Confessarios scrupulosorum.

Sicut summè nocivus est hic morbus & crebrò exagitat Dei servos, ipsomet permittente Deo, ita nihilominus frequenter magnum adfert lumen discretionis spirituum & utilitatem atque cautelam; tum quia sæpe reddit humiles, tum quia etiam disponit pro aliis erudiendis, & tentationibus tum propriis, tum alienis discernendis. Non etenim mentitur Spiritus sanctus, dum dixit: *qui tentatus non est, quid scit?* quasi diceret *nihil*.

Non tamen sic relinquendi sunt, cùm media dentur eos juvandi, priusquam ad irremediabilia deveniant. Sed antequam hïc ulteriùs progrediar, monendi sunt tum omnes Confessarii, præsertim tamen eorundem scrupulosorum, ut bene sciant discernere inter scrupulosam conscientiam, circa quòd consulendi DD. qui tales, & qualiter tractandi. Difficile quidem

dem est dignoscere iis, qui aut experti non sunt in se, aut aliis. Crebrò ergo legendi Auctores, & inter alios R.R. PP. Matthæus Stotz, R.R. Gobat, & Praxes scrup. V.P. Rosell. Carthus. per rotum, unde dignoscendi, unde curandi, mihi ut compendiosè differam, præ omnibus aliis remediis, quæ plures præscribunt, optimum videtur, sine quo & omnis spes curationis perit, nempe, ut eò disponantur quatenus in omnibus obediant. Sicut enim impossibile est, quempiam curari, si hoc non præstiterit, sic etiã facile erit curare scrupulosum obedientem, nisi sit aliquis melancholicus, huic enim miserabilis complexio semper obtrudet alios, & alios scrupulos, & difficillimè curantur, nisi per diversionem ad alia dissipantia negotia; sed frustra tamen id erit, nisi sint etiam talia, quæ ex se & dissipant & simul cum iucunditate. Cùm enim ordinariè talium capita sint debilia, & destructioni cerebri obnoxia, non patientur, si ad aliud fortè studium applicentur.

centur. Obstruitur sic quidem, vel potius retardatur hoc modo scrupulorum impetus, sed ad horam tantum, veluti fluvius retentus, postea majori cum impetu prosequitur fluxum; sic & in his præsertim si melancholia sit hypocontriaca, ut medici indignant, quæ non tantum in capite, sed etiam pectore vel magis orificio stomachi prout quibusdam modernis medicis placet, residet, ibi radix germinans scrupulos, adeo que in illo quoque juvandi, ut quidquid dilatat cor, & recreat illos, salvo semper moderamine & absque præjudicio perfectionis concedatur.

Augetur hæc miseria tam in istis, quam in aliis non melancholicis per crebram scrupulorum revolutionem, & quò plus inhaerent, eò magis involvuntur, donec vel amentiam, vel ad desperationem, vel dum divina Bonitas favet, eò perducantur, ut capite ad scrupulos indagandos, discutiendos propagandósque inepto facto, saniori ducti consilio

in

in manus Dei se tandem dedant, & non raro mira cum suavitate, velut infans in sinu matris sic hi in fiducia & Dei misericordia requiescant, nec tamen debet sperare quietem, non enim tempus hoc, tempus quietis est, sed miseriae & calamitatis, optimè tamen & Deo gratissimam sibi que utilissimam rem facient, si inter spem & metum vivant, usurpantes media, quae illis praescribuntur.

Obediant ergo & curabuntur ab hac lepra; praecipuum igitur sit hoc remedium, ut semper, & ubique etiam contra dictamen propriae conscientiae obediant, dummodo credant se sic non peccare, ut etiam certò debent credere, agant, quidquid Confessarius dixerit ipsis, qui proinde ad manus habebit omnes pro scrupulosis probabilitates & alexipharmaca.

Hoc adhuc singulariter observandum Confessario scrupulosi, praesertim si vel parum etiam scrupulosus suos Casistas inspexerit, ut resolutè sint ulla haesitatione

ne respondeat, quid faciendum sit hîc & nunc scrupuloso se pro consilio accedenti, & cur hîc trepidarent timore, ubi non est timor? si præsertim ii, de quibus loquimur, scrupulosi sunt timorati, & mori potius, quàm lethaliter Deum offendere parati, secus certè si faciunt; si hæsitanter & timidè respondeant, fiet, ut scrupulosus id advertens immergatur penitus in profundo scrupulorum, secus, ubi rotundè & constanter atque absolutè responderit, jusseritque, quid sit agendum.

Certè nominatus hac ætate in Germania Casuum Professor R. P. Gobat se hunc praticare modum scribit in Alphabet. Confess. num. 502. Verba do ipsius, ubi deprehendo magnas scrupulorum furias dico: *Jura mihi jam statim per Venerabile Sacramentum te scire, quòd non sis confessus. &c.*

Hæc verba dum describo ex Auct. notato, video citatum ibidem R. P. Matthæum Stoz, quem ut aperio, revera reperio exactè, nervosè & utilissimè loquentem

quentem de hac materia, quem proinde
consulat Confessarius parte II.

*Decoetum ad consueta scrupulorum
argumenta & Replicas eo-
rundem.*

I. **S**I haberem virum doctiorem, obe-
direm promptius, nec esset mora in
submittingo iudicio.

ix. Falsum hoc esse, quia tam doctus
tibi non obveniet, aut obvenire potest,
cui planè submitteres, renitente semper
scrupulositate. Verum stante hoc tuo sta-
tu & conditione, ubi alium non reperis,
quàm existimas esse voluntatem divi-
nam? An Deus interitum tuum postulat,
qui prævidit, præscivit, imò submittit tibi
istum Confessarium? tu tuo niteris iudi-
cio, quòd est incipere perire, funda-
mentum debile est, tibi met credere,
& proprio stare iudicio contra sensus a-
liorum.

2. Peccatum, inquit, scrup. mortale
fit in momento, ergo non est, cur me ita
exilti-

existimant, & scrupulosum dicant, ideo quia me peccasse hîc & nunc dubito & credo.

R. Estò consensus in peccatum fiat in momento, in homine tamen cæteroquin bonæ voluntatis nunquam fiet sine dispositione prævia, & longo quasi certamine, in quo si victus fuerit, constabit evidenter de consensu, si fuit, secus, si non clarè & prima statim fronte patet, consensus non fuit.

3. Non possum deponere scrupulum, & credere contrarium hoc, hîc & nunc esse peccatum, aut me non peccasse mortaliter aut peccare, si hoc vel illud agam, licèt id velim.

R. Hoc facit intricata & irretita mens; Sed proba & exclude quantum potes, quod tuum est, fac, in praxin deduc, quod suadet Confessarius, & senties velut uno tali actu magnam facilitatem, lumenque sensim recipies.

4. Sed non licet eum, & in tali dubio operari, eò non deposito.

R. Suffi-

R. SuffICIENTER agis, si agis quod potes & debes, quòd autem agere debeas & exequi, quòd jubet & vult Confessarius, vel Superior, nolunt & Ascetici & Theologi morales experti; restat ergo ut facias, quod potes, id est, declinando & resiliendo ab eo, quod suggerit scrupulus & mens anxia, & amplectendo, quod prescribit Confessarius.

5. Recurrent ista suo tempore, & maximè in agone licèt modò excludam, si non evincam.

R. *Qualis vita, finis ita*, si modò fueris obediens, virtute hujus obedientiæ in agone quoque non nocebit virtus, quam exhibuisti dum sanus esses, nunquam enim est auditum, quemquam esse derelictum à Deo, vel damnatum, qui benè obediverit.

6. Confessarius me non novit, nec intuetur meam conscientiam, qualiter se res ibi habeat, scrupulosiorem me judicat, quàm sim, aliàs non tam absolutè præciperet scrupulosorum privilegia.

R. Ecce judicium temerarium, aut pu-

tas

tas Confessarium tam desperatæ consci-
entia, & tam incurium suæ animæ, ut au-
deat tuam animam pertrahere in perdi-
tionem, suadendo, quod fas non est, vel
non licet? an ignoras, quòd is rationem
æquè redditurus est summo Judici de eo,
quod faciendum tibi mandat, si illicitum
foret, ac tu?

7. Bona fide procedit, & sic credit
Confessarius propter quod & præcipit,
videlicet me talem & talem esse, sic facilè
excusabitur, non item ego, qui adverte
rem aliter se habere, & illum circa me
decipi.

R. Si ita foret, ut dicis, sicut revera
non est, excusareris, tamen juxta com-
munem DD. sensum, consilium & præ-
ceptum, quantò magis nunc, cum & te
cognoscit, & se non decipi novit: anne
mendacem facies, quia ille dicit se nosse
te, & tu dicis, quod non experienciâ de te
habitâ loquatur ipse.

8. Mihi longè aliter videtur & in con-
trarium identidem occurrunt rationes &
argu-

argumenta, quæ evincunt Confessarii consilia præcepta & rationes, ita ut firmissimè credam, illum non rectè præcipere, suadere & sentire de me.

Resp. Hoc totum est, quod te conturbat & intricat? tu adhuc tibi sapis, nimium niteris tuo cerebro, quod dum fatigas examinando, conferendo verba & iussa tui Confessarii, simul id reddis perplexum & caliginosum, ut clara lux in eo esse nequeat. Hæc te in labyrinthum ducunt, & præcipitem pertrahunt in tantam scupulorum voraginem, errabis tamdiu, inquietus & anxius eris tamdiu, quamdiu non exclusis, & non propulsis tuis argumentis, renitente etiam iudicio tuo, ambabus manibus prehendas, quod audisti à Confessario faciendum. Difficile quidem erit, sed proba bis terve, niteri contra torrentem phantasmatum, arce tuum, & recipere conare Confessarii iudicium; & nisi videt is auxilium Domini super te, luménque quod hactenus

NON

non cepisti, perceperis, mendacii me argue.

Reformatio scrupulosi, est unica & sola obedientia, sine qua impossibile est, curari scrupulosum, Obedientem verò facillimè, probatum est.

GEMITUS XV.

Durum sibi videtur vivere cum Confratribus imperfectis, indisciplinatis, & male moratis.

DEcepisti Domine, & deceptus sum. Tantam conceperam de loco, de Religioso statu opinionem, ad quam me vocasti, & secus accidit, longè que alia reperio. Et quid tamen hoc facere voluisti? Nonne satiùs fuisset, vixisse privatum in saeculo? ecce ligatus sum, nec poenitere licet, quia serò nimis. Tædium parit vita, & conversatio Fratrum meo-

meo-